

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

Eduskunnan lakivaliokunta

HE 236/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain ja finanssivalvonnasta annetun lain 3 ja 20 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Finanssivalvonnalta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (rahanpesulaki) ja Finanssivalvonnasta annetun lain (FivaL) 3 ja 20 b §:n muuttamisesta.

Hallituksen esityksen ja sen pohjalla olleen lakimuutosehdotusta valmistelleen työryhmän työn keskeisenä tavoitteena on ollut korjata rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan neljännen rahanpesudirektiivin kansallisessa täytäntöönpanossa havaittuja puutteita sekä yhteen sovittaa sääntelyä OECD:n alaisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toimintaryhmän (FATF) suositusten kanssa. Osittaisuudistuksen taustalla on myös Finanssivalvonnan ja muiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontaviranomaisten sekä myös ilmoitusvelvollisten ja rahanpesun selvittelykeskuksen esittämiä lainmuutostarpeita. Lakeja esitetään siten muutettavaksi myös kansallisista lainmuutostarpeista johtuen.

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan esitetyt muutokset vähentävät rahanpesulakiin liittyvää tulkinnanvaraisuutta ja siten muutokset selkeyttävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen toimijoiden toimintaympäristöä. Myös joidenkin keskeisten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien hallintaa koskevia vaatimuksia täsmennetään.

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan Finanssivalvonnan ja sen valvottavien kannalta keskeisimpiä muutoksia ovat seuraavat hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset:

- ilmoitusvelvollisen velvollisuus huomioida asiakkaan tuntemista koskevissa menettelyissään EU:n pakoteasetuksiin sisältyvät velvoitteet nimettyjen tahojen varojen jäädyttämiseksi ja kiellot luovuttaa näille varoja sekä jäädyttämislain mukaiset jäädyttämispäätökset;
- valvojien toimivalta valvoa ilmoitusvelvollisten pakotesääntelyn noudattamista ja mahdollisuus määrätä hallinnollisia seuraamuksia, jos ilmoitusvelvollisen menettelyissä on puutteita;
- ilmoitusvelvollisen oikeus käsitellä yleisesti saatavilla olevaa asiakkaaseensa tai asiakkaan tosiasialliseen edunsaajaan kohdistuvaa rikostuomiota tai rikosta koskevaa tietoa;

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

- poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmän laajentaminen siten, että sillä tarkoitettaisiin myös luonnollista henkilöä, joka toimii merkittävässä julkisessa tehtävässä valtion enemmistöomisteisessa yrityksessä sekä liikelaitoksessa. Lisäksi ehdotetaan, että määritelmä kattaisi jatkossa myös muiden valtioiden kuin Suomen valtion omistamat suomalaiset yritykset;
- poliittisesti vaikutusvaltaiseen henkilöön liittyvään tuntemisvelvollisuuteen lisättävä vaatimus, jonka mukaan ilmoitusvelvollisen on otettava asiakkaaseen liittyvä jatkuva riski huomioon myös vähintään 12 kuukautta sen jälkeen, kun henkilö ei enää toimi tehtävässä, jonka perusteella hänet katsotaan poliittisesti vaikutusvaltaiseksi henkilöksi;
- asiakkaan tuntemisvelvollisuuteen poikkeus, joka koskisi yleisiä edunvalvojia;
- rahanpesun selvittelykeskukselle oikeus saada pyynnöstä valvojien laatimat riskiarviot sekä lakiin tehtävät lisäykset ilmoitusvelvollisen riskienhallintaa koskevista vaatimuksista;
- tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi sovellettaisiin myös silloin, jos ilmoitusvelvollinen riskiarvion perusteella arvioi, että tapaukseen liittyy tavanomaista suurempi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski;
- valvojille oikeus suorittaa tarkastus myös etäyhteyksien avulla tietoturvallista menettelyä käyttäen taikka valvojan osoittamassa muussa paikassa kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa;
- rikemaksun alarajan laskeminen 1000 euroon; ja
- rahanpesulain määritelmien korjaaminen, täsmentäminen ja täydentäminen sekä laissa käytettyjen käsitteiden yhtenäistäminen (esim. epäilyttävän liiketoimen määritelmä);

Finanssivalvonta kannattaa näitä ehdotuksia ja pitää hallituksen esitystä kokonaisuutena kannatettavana ja hyvin perusteltuna.

Finanssivalvonta pitää kuitenkin valitettavana, että hallituksen esitysluonnoksessa rahanpesulain 2 luvun 3 §:n 2 momentin 1 kohtaan täydennettäväksi ehdotetut lisäykset käytettävien riskienhallintamallien kuvaamisesta ja todentamisesta sekä kehittämisestä jätettiin jatkovalmistelussa pois hallituksen esityksestä. Finanssivalvonta pitää valitettavana, että myös rahanpesulain 2 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohtaan esitetty lisäys sisällyttää toimintaperiaatteisiin, menettelytapoihin ja valvontaan sisäinen valvonta, vaatimustenmukaisuuden hallinta sekä vaatimustenmukaisuudesta vastaavan henkilön nimittäminen johdon tasolla, jätettiin jatkovalmistelussa pois. Muutosesityksillä oli tarkoitus korjata komission Suomelle tältä osin osoittamat puutteet neljännen rahanpesudirektiivin implementoinnissa. Jatkovalmistelussa poisjätettyjen kohtien myötä kansallinen rahanpesulaki ei tältä osin vastaa edelleenkaan neljännen rahanpesudirektiivin sisältöä.

Finanssivalvonta valmistelee tällä hetkellä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevia määräyksiä ja ohjeita ja pystyy määräksenantovaltuuksiensa puitteissa joiltakin osin minimoimaan niitä haittoja, jotka johtuvat siitä, ettei kansallinen sääntely vastaa kaikilta

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

osin sisällöltään neljännen rahanpesudirektiivin asiasisältöä. On kuitenkin syytä huomata, että monet kansainväliset ohjeet ja suositukset, kuten Euroopan pankkiviranomaisen ohjeet, pohjautuvat EU-tason rahanpesudirektiiveihin. Kansallisessa lainsäädännössä olevat eroavaisuudet rahanpesudirektiiveihin nähden aiheuttavat siten Finanssivalvonnan valvottaville haasteita niiden sovellettavaksi tulevien kansainvälisten suositusten ja ohjeiden noudattamisessa.

Finanssivalvonta pitää kuitenkin tärkeänä, että hallituksen esityksessä esitetyt muutokset, joilla saatetaan kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen sääntely vastaamaan paremmin FATF:n suosituksia, saatetaan voimaan mahdollisimman pian. Tämä olisi tärkeää, jotta Suomi voisi seuraavan FATF:lle tehtävän raportoinnin yhteydessä osoittaa korjanneensa FATF:n Suomen kohdalta identifioimia lainsäädäntöön liittyviä puutteita. Siten Finanssivalvonta ei esitä enää tässä vaiheessa, että jatkovalmistelussa hallituksen esityksestä poisjätettyjä 2 luvun 3 §:n 2 momentin täydennyksiä tulisi enää eduskuntakäsittelyn yhteydessä sisällyttää lakiin.

Lakimuutoksia valmistelleessa työryhmässä nousi esiin myös muita lainmuutostarpeita, jotka olisivat tarpeen korjaamaan EU:n rahanpesudirektiivien kansallisessa täytäntöönpanossa havaittuja puutteita, FATF:n suosituksia ja kansallisen rahanpesulain päivitystarpeita. Näiden jatkovalmistelua ei ollut kuitenkaan mahdollista toteuttaa työryhmän toimikauden aikana. Finanssivalvonta pitää kuitenkin ensiarvoisen tärkeänä, että työryhmässä identifioitujen lainmuutostarpeiden käsittelyä jatketaan mahdollisimman pian.

Finanssivalvonta antaa seuraavassa yksityiskohtaisemman näkemyksensä tiettyihin sen kannalta erityisen merkityksellisiin muutoksiin sekä esittää näkemyksensä siitä, mitä muutoksia rahanpesulakiin ja FivaL:iin tulisi lisäksi tehdä.

Hallinnolliset seuraamukset

Finanssivalvonta kannattaa rahanpesulain 8 luvun hallinnollisia seuraamuksia koskeviin säännöksiin ehdotettuja muutoksia, joiden mukaisesti oikeushenkilölle määrättävän rikemaksun alarajaa lasketaan. Voimassa olevan lain mukainen rikemaksun alaraja on 5.000 euroa. 5.000 euron rikemaksun määrittäminen voisi kuitenkin olla kohtuuton seuraamus oikeushenkilölle erityisesti, jos sen liikevaihto on hyvin vähäistä. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan esitetyn muutoksen myötä edellytykset määrätä oikeasuhtaisia seuraamuksia paranisivat. Finanssivalvonta kannattaa myös ehdotusta siitä, että pakotesäätelyn noudattamisen laiminlyönnistä voidaan määrätä hallinnollinen seuraamus.

Finanssivalvonta esittää, että rahanpesulain 8 luvun 4 §:n 2 momenttia muutetaan tässä yhteydessä vastaamaan rahanpesudirektiivin 59 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä niin, että seuraamusmaksun määrittämisessä sovellettavana enimmäisliikevaihtona pidetään luotto-

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

tai rahoituslaitoksen tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdon sijaan laitoksen *seuraamusmaksun määräämistä edeltävän* vuoden liikevaihtoa. Tämä vastaisi FivaL:n 41 ja 41 a §:iin lailla 521/2021 tehdyjä muutoksia, jotka johtuivat EU-säädösten asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamisesta (ks. HE 16/2021 vp s. 56).

Finanssivalvonta kiinnittää huomioita siihen, että rahanpesulain 8 luvusta puuttuu eräitä säännöksiä, joista säädetään FivaL:n 4 luvussa. Näitä ovat yhteistä seuraamusmaksua (FivaL 41 b §) ja hallinnollisen seuraamuksen määräämistä yritysjärjestelytilanteessa (41 c §) koskevat säännökset. Vastaavien säännösten sisällyttämistä rahanpesulakiin on syytä arvioida tulevien sääntelyhankkeiden yhteydessä, mikäli niiden käsittelyä tämän esityksen yhteydessä ei katsota mahdolliseksi.

Finanssivalvonta toteaa, että rahanpesulain 8 luvun 7 §:n 2 momentin seuraamusmaksun määräämistä koskeva vanhentumissäännös on jatkettuna rikkomuksen tai laiminlyönnin osalta epä johdonmukainen. Ei voida pitää perusteltuna, että jatkettuna rikkomuksen taikka laiminlyönnin kohdalla teko vanhenee viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi, kun ns. perusmuotoisen (ei jatkettuna) teon kohdalla seuraamusmaksun vanhentumisaika on säännöksen mukaan 10 vuotta. Myös jatkettuna teon osalta vanhentumisaika tulisi siten muuttaa 10 vuodeksi, jolloin säännös vastaisi myös kilpailulain (948/2011) 19 §:n 3 momenttia. Vastaava muutos tulisi tehdä myös FivaL:n 42 a §:n 2 momenttiin.

Rikostuomioita koskevien tietojen käsittely

Esityksessä ehdotetaan ilmoitusvelvollisille oikeutta käsitellä yleisesti saatavilla olevaa asiakkaaseensa tai asiakkaan tosiasialliseen edunsaajaan kohdistuvaa rikostuomiota tai rikosta koskevaa tietoa, kun se liittyy rahanpesuun, terrorismin rahoittamiseen tai siihen rikokseen, jolla rahanpesun kohteena oleva tai terrorismin rahoittamiseen käytettävä omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin.

Hallituksen esityksen mukaan rikostuomioita ja rikoksia koskevien henkilötietojen käsittely olisi sallittua vain siinä laajuudessa, kuin se olisi välttämätöntä asiakassuhteeseen liittyvien rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riskien arvioimiseksi tai epätavalliseen liiketoimeen liittyvän selonottovelvollisuuden hoitamiseksi. Ilmoitusvelvollisen tulisi siten arvioida aina täyttyykö laissa edellytetty välttämättömyysvaatimus.

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan säännös on perusteltu ja kannatettava sillä se mahdollistaisi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien asianmukaisen arvioinnin. Nykyinen tilanne, jossa ilmoitusvelvollisen ei voisi edes silloin, kun se saa luotettavasta tietolähteestä tiedon asiakkaaseensa liittyvästä rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen rikostuomiosta, käsitellä tätä tietoa, ei ole tyydyttävä eikä vastaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan sääntelyn tavoitteita. Esimerkiksi tieto asiakkaan rahanpesurikoksesta voi olla hyvinkin

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

välttämätön tieto, jotta asiakassuhteeseen liittyvät riskit voidaan arvioida asianmukaisesti ja sen seurauksena asiakkaalta osataan pyytää tehostettuja tuntemistietoja, asiakkaan toimintaa pystytään seuraamaan tehostetusti ja tarvittaessa pystytään hoitamaan epätavalliseen liiketoimeen liittyvä 3 selonottovelvollisuus.

Tilanne, jossa riskien arvioimiseksi välttämätöntä tietoa ei ole mahdollista käsitellä, johtaa vääjäämättä siihen, ettei asiakkuuteen liittyviä riskejä arvioida oikein. Jos asiakkuuteen liittyvät riskit on arvioitu liian alhaisiksi, on myös vaarana, ettei asiakkaaseen kohdisteta jatkuvassa seurannassa kyllin tehokkaita ja riittäviä toimenpiteitä. Tämän seurauksena rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen toimet jäävät tehottomiksi ja riski sille, ettei epäilyttäviä liiketoimia havaita ja valvottavaa voidaan käyttää hyväksi rahanpesussa ja terrorismin rahoittamisessa kasvaa.

Esitetyt lisäykset poistaisivat myös niitä haasteita, joita kansainväliseen konserniin kuuluvat ilmoitusvelvolliset voivat kohdata, kun konserniin kuuluvat valvottavat muissa jäsenvaltioissa voivat kansallisen sääntelynä perusteella käsitellä rikostuomioita ja rikoksia koskevia tietoja, mutta suomalaisen ilmoitusvelvollisen kohdalla tämä ei ole mahdollista.

Lisäksi on syytä huomata, että Euroopan pankkiviranomainen (EPV) on antanut neljännen rahanpesudirektiivin 17 ja 18 artiklojen nojalla rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskitekijöitä koskevat ohjeet (EBA/GL/2021/02). Ohjeiden kohdan 2.5 mukaan mm. seuraavilla riskitekijöillä voi olla merkitystä, kun tarkastellaan asiakkaan tai tosiasiallisen edunsaajan maineeseen liittyvää riskiä:

- a) Onko tiedotusvälineissä tai muissa merkittävissä tietolähteissä uutisoitu asiakkaasta kielteisesti, kuten esittämällä asiakkaaseen tai tosiasialliseen omistajaan ja edunsaajaan kohdistettuja rikos- tai terrorismiväitteitä? Jos on, ovatko ne luotettavia ja uskottavia? Yritysten on määritettävä väitteiden uskottavuus muun muassa tietolähteen laadun ja riippumattomuuden sekä väitteiden esittämisen jatkuvuuden perusteella. Yritysten on huomattava, että rikostuomioiden puuttuminen ei välttämättä yksin riitä sivuuttamaan väitteitä väärinkäytöksistä.
- b) Onko asiakkaan, tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan tai jonkun yleisesti heidän lähipiiristään tunnetun henkilön varoja jäädytetty hallinnollisten tai rikosoikeudellisten menettelyjen tai terrorismi- tai terrorismin rahoitussyytösten vuoksi?

Jotta finanssilaitokset voisivat noudattaa EPV:n ohjeita rikostuomioita ja rikoksia koskevien tietojen osalta, edellyttää se nimenomaista lain säännöstä.

Vaikka kaikki kansallisen rahanpesulain mukaiset ilmoitusvelvolliset eivät kuulu EPV:n ohjeiden soveltamisalan piiriin, on syytä huomata EPV:n ohjeiden vahva asema (asetuksen (EU) N:o 1093/2010 16 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten ja ohjeiden soveltamisalaan kuuluvien finanssilaitosten on kaikin tavoin pyrittävä noudattamaan ohjeita).

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

Ohjeissa esitetään EPV:n näkemys asianmukaisista Euroopan finanssivalvojen järjestelmässä toteutettavista valvontakäytännöistä ja siitä, miten unionin oikeutta olisi sovellettava tietyissä asioissa. Asetuksen (EU) N:o 1093/2010 4 artiklan 2 kohdassa määriteltyjen toimivaltaisten viranomaisten, joihin ohjeita sovelletaan, on noudatettava ohjeita sisällyttämällä ne tarpeen mukaan valvontakäytäntöihinsä (esim. muuttamalla lainsäädäntöään tai valvontamenettelyjään). Tämä koskee myös ohjeita, jotka on suunnattu ensisijaisesti laitoksille.

Vaikka ehdotettu säännös olisi samaa asiaa koskevaa sääntelyä kuin komission rahanpesuasetusta koskevan ehdotuksen 55 artikla¹, on syytä huomioida, että komission asetusehdotuksen käsittely on vielä kesken ja tulee viemään joka tapauksessa vuosia ennen kuin asetus astuu voimaan. Rahanpesua ja terrorismin rahoittamista tapahtuu sen sijaan koko ajan eikä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan kannalta keskeisen ja merkittävän sääntelyn osalta voida kokonaan pysähtyä odottamaan tulevia vielä keskeneräisiä EU-tason sääntelyhankkeita. Rahanpesulakia tulee joka tapauksessa tarkastella kokonaisuutena uudelleen, kun EU-tason rahanpesuasetuksen sisältö selviää. Finanssivalvonta pitää esityksessä ehdotetun rahanpesulain uuden 3 luvun 3 a §:n muotoiluja hyvinä ja pitää tärkeänä, että esityksessä ehdotetut muutokset saatetaan voimaan pikaisesti.

Yleiset edunvalvojat

Esityksessä ehdotetaan, että asiakkaan tuntemisvelvollisuuteen lisätään poikkeus, joka koskisi yleisiä edunvalvojia. Ilmoitusvelvollisen olisi säilytettävä asiakkaan tuntemista koskevista tiedoista yleisen edunvalvojan osalta edunvalvojan nimen, syntymäajan ja henkilötunnuksen sijasta palveluntuottajan yksilöintitiedot, edunvalvojan nimike sekä, jos palveluntuottajalla on useampi kuin yksi yleinen edunvalvoja, edunvalvojan järjestysnumero.

Finanssivalvonta selvitti vuonna 2020 pankkien käytäntöjä verkkopankkitunnusten myöntämisessä edunvalvonnassa oleville henkilöille. Finanssivalvonnan vastaanottamista yleisten edunvalvojen ilmoituksista ilmeni, että edunvalvojat kantavat huolta omien henkilötietojensa yhdistämisestä päämiehen tietoihin pankin järjestelmissä sekä tietojen päätyemisestä tarpeettomasti päämiesten tietoon. Yleiset edunvalvojat olivat myös kohdanneet tilanteita, joissa heidän henkilökohtaista pankkiasiointiaan koskeviin tietoihin oli yhdistetty virkatehtäviin liittyviä tietoja.

Finanssivalvonta havaitsi vaihtelevaa käytäntöä siinä, mitä tietoja ilmoitusvelvolliset keräävät ja tallentavat yleisestä edunvalvojasta ja miten niitä kerätään.

¹ Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing COM/2021/420 final s. 73.

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

Finanssivalvonta kannattaa ehdotettuja muutoksia ja arvioi niiden parantavan yleisten edunvalvojen turvallisuutta ja yksityiselämän suojaa. Finanssivalvonta katsoo muutosten huomioivan myös nykysääntelyä paremmin julkiseen sektoriin ja viranomaisiin liittyviä erityispiirteitä.

Pakotteet

Esityksessä ehdotetaan säädettävän ilmoitusvelvollisen velvollisuudesta huomioida asiakkaan tuntemista koskevissa menettelyissään EU:n pakoteasetuksiin sisältyvät velvoitteet nimettyjen tahojen varojen jäädyttämiseksi ja kiellot luovuttaa näille varoja sekä jäädyttämislain mukaiset jäädyttämispäätökset. Lisäksi esitetään valvoille toimivaltaa valvoa ilmoitusvelvollisten pakotesääntelyn noudattamista ja mahdollisuutta määrätä hallinnollisia seuraamuksia, jos ilmoitusvelvollisen menettelyissä on puutteita.

Ilmoitusvelvollisilla, kuten kaikilla muillakin, on jo EU:n pakoteasetusten ja jäädyttämislain perusteella pakotteiden noudattamiseen liittyviä velvoitteita. Finanssivalvonta pitää kuitenkin kannatettavana ja erityisesti nykytilanteessa tärkeänä sitä, että rahanpesulakiin otetaan nimenomainen säännös, joka velvoittaa ilmoitusvelvolliset toteuttamaan riittävät toimenpiteet sen varmistamiseksi, että EU:n pakoteasetuksissa nimettyjen tai keskusrikospoliisin jäädyttämispäätöksen kohteena olevien tahojen varat jäädytetään ja että näille tahoille ei luovuteta varoja. Esityksen mukaisella rahanpesulakiin lisättävällä säännöksellä tehostettaisiin velvoitteiden noudattamista täytäntöönpanoa asettamalla ilmoitusvelvollisille ennakollinen velvollisuus järjestää toimintansa siten, että ne pystyvät tosiasiallisesti havaitsemaan sellaiset varat, joita jäädyttämiselvoite koskee ja toimimaan sen edellyttämällä tavalla.

Vaikka ilmoitusvelvollisten tulee jo nykyään noudattaa pakoteasetuksia ja jäädyttämislakia, valvontaa ei ole osoitettu minkään viranomaisen tehtäväksi eikä siten esimerkiksi rahanpesulain noudattamista valvovilla tahoilla ole toimivaltaa valvoa, että ilmoitusvelvolliset ovat järjestäneet toimintansa varojen jäädyttämiselvoitteen ja siihen liittyvän varojen luovuttamiskiellon edellyttämällä tavalla eivätkä valvojat voi valvonnassaan puuttua mahdollisiin laiminlyönteihin. Myös FATF on huomauttanut Suomea koskevassa maa-arviossaan pakotteiden valvontaan liittyvistä puutteista.

Esityksessä valvontaviranomaisille annettaisiin toimivalta valvoa, että ilmoitusvelvollisen asiakkaan tuntemista koskevat menettelyt kattavat myös jäädyttämispäätösten noudattamisen. Jatkossa Finanssivalvonta voisi siten edellyttää sen valvottavia esittämään, miten jäädyttämiselvoitteen noudattaminen on käytännössä järjestetty ja määrätä laiminlyöntien seurauksena myös hallinnollisia seuraamuksia.

Finanssivalvonta kannattaa myös hallituksen esityksen 2. lakiehdotuksessa FivaL:iin ehdotettua täydennystä siitä, että Finanssivalvonnan tehtävänä olisi myös sen valvominen, että finanssimarkkinoilla toimivat

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

noudattavat niitä koskevia säännöksiä ja määräyksiä pakotteista ja varojen jäädyttämisestä. Lisäksi Finanssivalvonta kannattaa ehdotusta, jossa sille ehdotetaan oikeutta saada FivaL:n 20 b §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot, jos ne ovat tarpeen pakotteita ja varojen jäädyttämisestä koskevien säännösten ja määräysten noudattamiseksi.

Esitetyt ehdotukset ovat tarpeellisia ja kannatettavia, jotta pakotevalvonnan puuttumiseen liittyvä epäkohta saadaan kansallisesti korjattua.

Etäyhteyksin suoritettavat tarkastukset

Esityksessä ehdotetaan valvojille oikeutta suorittaa tarkastus myös etäyhteyksien avulla tietoturvallista menettelyä käyttäen taikka valvontaviranomaisen tai asianajajayhdistyksen osoittamassa muussa paikassa kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa.

Voimassaolevan rahanpesulain 7 luvun 3 § ei mahdollista tarkastuksen suorittamista pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa kuin hyvin rajatuissa tilanteissa ja edellyttäen, että voidaan perustellusti epäillä, että ilmoitusvelvollinen on tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti laiminlyönyt tai rikkonut rahanpesulakia sen 8 luvun 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Tarkastusoikeudelle asetetun korkean kynnyksen johdosta tämä johtaa siihen, että mahdollisuus suorittaa tarkastuksia on käytännössä lähes olematon, jos ilmoitusvelvollinen päättää harjoittaa toimintaansa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa. Siten siirtämällä tarkoitushakuisesti toimintansa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyihin tiloihin, ilmoitusvelvollinen voisi välttää siihen kohdistetun tarkastuksen niitä harvinaisia tilanteita lukuun ottamatta, joissa voitaisiin jo ennen tarkastusta ja sen yhteydessä tehtäviä tarkastushavaintoja epäillä perustellusti, että ilmoitusvelvollinen on tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti laiminlyönyt tai rikkonut rahanpesulakia sen 8 luvun 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ja lisäksi tarkastus olisi välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi.

Nykyisen etätyön mahdollistavan teknologian myötä työtä tehdään enenevässä määrin myös muualla kuin toimipaikassa. Erityisesti koronapandemia on lisännyt työntekoa pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitetuissa tiloissa. Finanssivalvonnan ja muidenkin valvojen valvontatehtävien suorittamiseksi on kestävämpää, jos rutiininomaisia tarkastuksia ei voida suorittaa lainkaan niiden valvottavien osalta, jotka ovat päättäneet harjoittaa toimintaansa pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitetuissa tiloissa.

Myös FATF on Suomen maa-arvioraportissa kehottanut Suomea korjaamaan puutteen, joka liittyy siihen, että rutiininomaisia tarkastuksia ei pystytä tekemään kaikille ilmoitusvelvollisille.

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

Perustuslain 10 §:n mukaan lailla voidaan säätää vain perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä eikä rahanpesulaissa ei ole siten mahdollista säätää rutiininomaisten tarkastusten tekemisestä kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin. Rahanpesulain noudattamisen valvonnan kannalta on kuitenkin välttämätöntä luoda mekanismit, joilla rutiininomaisia tarkastuksia voidaan suorittaa myös niissä tilanteissa, joissa ilmoitusvelvollinen toimii kotirauhan piirissä.

Esitys sisältää ehdotukset etäyhteyksien avulla toteutettavasta tarkastuksesta sekä tarkastuksesta, joka suoritettaisiin jossain muussa paikassa, kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyssä tilassa. Vaihtoehtoiset tarkastukset mahdollistaisivat siten sen, että rutiininomaisten tarkastusten tekeminen ei olisi sidottu ilmoitusvelvollisen toimipaikkaan.

Esityksessä on kuvattu tarkemmin sitä, miten etäyhteyksien avulla suoritettu tarkastus on mahdollista suorittaa hallintolain 39 §:n edellytykset täyttäen. Myös Finanssivalvonnalla on tästä kokemusta, sillä Finanssivalvonta on jo suorittanut valvottavien suostumuksella tarkastuksia etäyhteyksien avulla. Etäyhteyksien avulla tehtyjen tarkastusten myötä tarkastuksia on ollut mahdollista suorittaa edelleenkin myös pandemia-aikana, vaikka fyysistä kanssakäymistä onkin tullut rajoittaa.

Finanssivalvonnan kokemukset etäyhteyksien avulla suoritettavista tarkastuksista ovat olleet positiivisia. Kun laissa ei ole kuitenkaan nimenomaista säännöstä, joka antaisi valvojalle oikeuden suorittaa tarkastus etäyhteyden avulla tai jossain muussa paikassa, kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyssä tilassa myös silloin, kun valvottava ei anna siihen suostumustaan, ei nykytilaa voida pitää tyydyttävänä.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen tehokas valvonta edellyttää valvojille riittäviä toimivaltuuksia suorittaa tarkastuksia riippumatta siitä, antaako tarkastuksen kohde siihen suostumuksensa vai ei. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan sääntelyssä oleva puute, joka mahdollistaa rutiininomaisten tarkastuksen välttämisen siirtämällä toiminnan kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin, tulee korjata kiireellisesti. Muutos on tarpeen myös, jotta voidaan varmistaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen tehokas valvonta myös tulevien mahdollisten epidemia- ja muiden tilanteiden yhteydessä, joissa tarkastusta ei voida suorittaa ilmoitusvelvollisen toimipaikassa.

Jos ilmoitusvelvollinen kieltäytyisi tarkastusmateriaalin toimittamisesta tai etäyhteyden avulla luodun näkymän mahdollistamisesta niihin ilmoitusvelvollisen tietojärjestelmiin, joihin tarkastuksessa on tarpeen päästä, tulisi sovellettavaksi rahanpesulain 7 luvun 7 §. Rahanpesulain 7 luvun 7 §:ssä säädetyn mukaisesti valvoja voisi velvoittaa uhkasakolla ilmoitusvelvollisen täyttämään velvollisuutensa, jos laiminlyönti ei ole vähäinen. Lakiin ei ole tältä osin tarvetta tehdä muutoksia.

Finanssivalvonta esittää, että hallituksen esityksessä ehdotettua rahanpesulain 7 luvun 3 §:än tarkastusoikeutta koskevaa uutta muotoilua

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

täydennetään lisäämällä siihen alla lihavoidulla tekstillä korostettu osio, jonka myötä tarkastusoikeus kattaisi myös lain nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvonnan.

*Valvontaviranomaisella ja asianajajayhdistyksellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten **tai määräysten** noudattamisen valvomiseksi suorittaa tarkastus myös etäyhteyksien avulla tietoturvallista menettelyä käyttäen taikka valvontaviranomaisen tai asianajajayhdistyksen osoittamassa muussa paikassa kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa.*

Tämän teknisen korjauksen myötä pykälän ensimmäinen virke olisi myös sisällöltään yhteneväinen toisen virkkeen kanssa, joka koskee asiakirjojen ja muiden tallenteiden toimittamista tarkastusta varten siinä laajuudessa kuin on tarpeen mm. rahanpesulain nojalla annettujen määräysten mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi.

Finanssivalvonta pitää esityksen ehdotuksia rahanpesulain 7 luvun 3 §:n muuttamiseksi välttämättöminä, tarpeellisina ja kannatettavina.

Finanssivalvonta katsoo, että ehdotettua säännöstä vastaava muutos tulee tehdä tulevien sääntelyhankkeiden yhteydessä myös FivaL 24 §:n tarkastusoikeutta koskevaan säännökseen.

Poliittisesti vaikutusvaltaiset henkilöt

Esityksessä ehdotetaan, että poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmää laajennetaan siten, että sillä tarkoitettaisiin myös luonnollista henkilöä, joka toimii merkittävässä julkisessa tehtävässä valtion enemmistöomisteisessa yrityksessä sekä liikelaitoksessa. Komissio on tuonut esiin, ettei neljännen rahanpesudirektiivin 3 artiklan 9 kohdan g alakohdassa annettua määritelmää ole rajattu vain valtion kokonaan omistamiin yrityksiin, kuten kansallisessa rahanpesulaissa on tällä hetkellä säädetty.

Lisäksi ehdotetaan, että valtion enemmistöomisteisen yrityksen määritelmä kattaisi jatkossa myös muiden valtioiden kuin Suomen valtion omistamat suomalaiset yritykset. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön vallan väärinkäyttöön liittyvä riski on erityisen korostunut silloin, jos enemmistöomistajana on sellainen valtio, jossa ei ole toimeenpantu tehokkaita toimia korruptiota vastaan. Siten Finanssivalvonta kannattaa määritelmän laajentamista kattamaan valtion enemmistöomisteiset yritykset täysin riippumatta siitä, mikä valtio suomalaisen yrityksen omistaa. Nykytila, jossa omistus on rajattu vain Suomen valtion omistamiin yrityksiin, ei ole Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan poliittisesti vaikutusvaltaiseen henkilöön liittyvän väärinkäytön riskin kannalta mitenkään perusteltu.

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että rahanpesulakiin lisätään poliittisesti vaikutusvaltaiseen henkilöön liittyvään tuntemisvelvollisuuteen vaatimus, jonka mukaan ilmoitusvelvollisen on otettava asiakkaaseen liittyvä jatkuva riski huomioon myös vähintään 12 kuukautta sen jälkeen, kun henkilö ei enää toimi tehtävässä, jonka perusteella hänet katsotaan poliittisesti vaikutusvaltaiseksi henkilöksi. Ilmoitusvelvollisen tulee soveltaa asianmukaisia riskiperusteiseen arviointiin perustuvia toimenpiteitä, kunnes kyseiseen henkilöön ei enää katsota liittyvän poliittisesti vaikutusvaltaiselle henkilölle ominaista riskiä. Sen sijaan voimassa olevan rahanpesulain 3 luvun 13 §:ään 3 momentissa määriteltyjä tehostettuja tuntemistoimia (ylemmän johdon hyväksyntä asiakassuhteelle, selvitys varallisuuden ja varojen alkuperästä sekä tehostetun jatkuvan asiakassuhteen seurannan järjestäminen) ei tarvitsisi enää soveltaa enää sen jälkeen, kun henkilö lakkasi toimimasta merkittävässä julkisessa tehtävässä.

Esitetty muutos korostaa riskiperusteista lähestymistapaa toimenpiteiden valinnassa ja se mahdollistaa nykytilaan verrattuna kevyemmät riskiperusteiset asiakkaan tuntemistoimenpiteet silloin, kun ilmoitusvelvollinen arvioi entiseen poliittisesti vaikutusvaltaiseen henkilöön liittyvän ominaisen riskin vähäiseksi. Muutoksen jälkeen kansallinen lainsäädäntö vastaisi myös paremmin neljännen rahanpesudirektiivin 22 artiklaa.

Finanssivalvonta pitää myös kannatettavana sitä, että entisen poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäseniin ja yhtiökumppaneihin kohdistuvista lisätoimenpiteistä luovuttaisiin kokonaan, ja riskiperusteinen asiakkaantuntemisvelvoite kohdistuisi ainoastaan entiseen poliittisesti vaikutusvaltaiseen henkilöön itseensä.

Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että ilmoitusvelvolliset kohdentavat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien estämiseen ja hallitsemiseen tähtääviä toimia entistä paremmin sinne, missä riskit ovat korkeat ja vastaavasti keventävät menettelyä silloin, kun se ei ole riskien vähäisyys arvioiden tarkoituksenmukaista. Esitetyt muutokset, joilla mm. poistetaan nykyinen kansallinen lisäsääntely, joka edellyttää entisen poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäseniin ja yhtiökumppaneihin kohdistuvia lisätoimenpiteistä, ovat erityisen kannatettavia.

Tehostettu tuntemisvelvollisuus

Esityksessä ehdotetaan rahanpesulain 3 luvun 10 §:n muuttamista niin, että tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi tulisi soveltaa myös silloin, jos ilmoitusvelvollinen riskiarvion perusteella arvioi, että tapaukseen liittyy tavanomaista suurempi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski. Muutoksen johdosta ilmoitusvelvollinen voisi riskiarvion perusteella arvioida, että myös ETA-alueelle sijoittuneeseen kirjeenvaihtajapankkiin liittyy tavanomaista suurempi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski ja soveltaa näissä tapauksissa tehostettua tuntemisvelvollisuutta.

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

Muutoksen taustalla on FATF:n Suomen maa-arviossa esittämä puute ulottaa kirjeenvaihtajasuhteisiin sovellettava tehostettu tunteminen myös ETA-alueeseen kuuluviin kirjeenvaihtajapankkeihin. Voimassa oleva rahanpesulain 3 luvun 10 §:n 1 momentti poikkeaa myös viiden rahanpesudirektiivin 18 artiklasta, sillä 3 luvun 10 §:n 1 momentissa viitataan asiakassuhteisiin tai yksittäisiin liiketoimiin, kun taas direktiivissä viitataan laajemmin 'tapauksiin'.

Finanssivalvonta kannattaa ehdotettua muutosta ja arvioi sen tarjoavan nykytilannetta paremmat mahdollisuudet ilmoitusvelvollisille hallita ja vähentää tavanomaista suurempia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä riippumatta siitä liittyvätkö riskit asiakassuhteeseen tai yksittäiseen liiketoimeen tai johonkin muuhun tapaukseen, kuten kirjeenvaihtajasuhteeseen.

Rahanpesulain soveltamisala

Rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a) kohdan viittaus säännöksen mukaan lakia sovelletaan FivaL:n 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun toimilupavalvottavaan lukuun ottamatta momentin 6 kohdassa tarkoitettua pörssiä ja 11 kohdassa tarkoitettua yhteenliittymän keskusyhteisöä. Rahanpesulain voimaan tulon (3.7.2017) jälkeen kyseeseen FivaL:n 4 §:n 2 momenttiin on lisätty uudet 13–15 kohdat, mutta rahanpesulain em. säännöstä ei ole kuitenkaan tällöin muutettu. Kyseiset toimilupavalvottavat kuuluvat siten rahanpesulain soveltamisalaan. Finanssivalvonnan käsityksen mukaan kyseiset uudet toimilupavalvottavat eivät ole rahanpesudirektiivin 3 artiklassa tarkoitettuja finanssilaitoksia, joten niiden ei tulisi kuulua rahanpesulain soveltamisalaan. Rahanpesulain soveltamisalaa tulisi siten tältä osin supistaa. Finanssivalvonta kiinnittää tältä osin huomiota siihen, että EU:n joukkorahoitusasetusta koskevassa, Eduskunnan käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä (HE 228/2021 vp) kyseinen seikka on otettu huomioon asianmukaisesti.

Kuten alussa on esitetty, Finanssivalvonta ymmärtää esityksen muutosten kiireellisen voimaansaattamisen tarpeellisuuden ja siten, mikäli Finanssivalvonnan esittämiä rahanpesulain soveltamisalaa koskevia muutoksia ei ole mahdollista toteuttaa hallituksen esityksessä esitettyjen muutosten yhteydessä, pitää Finanssivalvonta tärkeänä, että näitä muutoksia viedään eteenpäin erillisenä hankkeena mahdollisimman pian.

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan tulevien sääntelyuudistusten valmistelun yhteydessä olisi tarpeen arvioida myös keskusyhteisöjen roolia ja tarvetta lisätä keskusyhteisöt rahanpesulain soveltamisalan piiriin. Finanssivalvonnan toimivaltaan kuuluu valvoa, että keskusyhteisöt ohjaavat ja valvovat jäsenluottolaitosten toimintaa siten kuin talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa ja FivaL:ssa säädetään. Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 17 §:n 1 momentissa säädetään, että keskusyhteisö ohjaa yhteenliittymän toimintaa. Keskusyhteisöllä on oltava ohjeet yhteenliittymään kuuluville yrityksille mm.

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

niiden hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta. Lain 32 §:n 2 momentin mukaan keskusyhteisö valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat yritykset toimivat rahoitusmarkkinoita koskevien lakien, asetusten, viranomaisten antamien määräysten, sääntöjensä ja yhtiöjärjestystensä sekä keskusyhteisön 17 §:n nojalla antamien ohjeiden mukaisesti. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunta on osa ilmoitusvelvollisten riskienhallintaa, luotettavaa hallintoa ja sisäistä valvontaa. Ottaen huomioon keskusyhteisöjen merkittävän roolin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnassa, pitää Finanssivalvonta ongelmallisena sitä, että vastuu rahanpesulain mukaisesta toiminnasta on vain jäsenpankeilla.

Muita huomioita

Tietojen luovuttaminen suojelupoliisille

Viranomaisten välisen tietojenvaihdon turvaamiseksi Finanssivalvonta esittää, että FivaL 71 §:ään lisätään säännös, jonka mukaan Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja myös suojelupoliisille sen tehtävien hoitamista varten. Kyseinen säännös voitaisiin lisätä pykälän 1 momentin 15 kohdan loppuun, jolloin säännöksen loppuosa kuuluisi: "..., *sekä rahanpesun selvittelykeskusk-selle ja suojelupoliisille niiden tehtävien hoitamiseksi*;"

Rahanpesulain 9 luvun 1 §:n tekninen muutos

Kuten edellä on esitetty, Finanssivalvonta pitää valitettavana, että rahanpesulain 2 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohtaan esitetty lisäys sisällyttää toimintaperiaatteisiin, menettelytapoihin ja valvontaan sisäinen valvonta, vaatimustenmukaisuuden hallinta sekä vaatimustenmukaisuudesta vastaavan henkilön nimittäminen johdon tasolla, jätettiin jatkovalmistelussa pois.

Finanssivalvonta esittää voimassa olevan sääntelyn terminologiaan liittyvän tulkinnanvaraisuuden vähentämiseksi teknisenä muutoksena rahanpesulain 9 luvun 1 §:n 1 momentin toiseen ja kolmanteen virkkeeseen seuraavaa muutosta:

Ilmoitusvelvollisen on nimettävä johdostaan henkilö, joka siinä vastaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta. Ilmoitusvelvollisen on nimettävä myös henkilö, joka vastaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen sisäisestä valvonnasta, vaatimustenmukaisuudesta vastaava henkilö, jos se on perusteltua ilmoitusvelvollisen koko ja luonne huomioon ottaen.

Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan rahanpesulain 9 luvun 1 § 1 momentissa lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen sisäisestä valvonnasta vastaavan henkilön nimittämisellä tarkoitetaan

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

vaatimustenmukaisuudesta vastaavan henkilön (ns. compliance officer) nimittämistä. Tämä henkilö vastaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamista koskevan sääntelyn sekä ilmoitusvelvollisten omien toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen noudattamisen valvonnasta. Voimassa olevassa laissa käytettyä muotoilu, jossa viitataan sisäiseen valvontaan, on aiheuttanut hämmennystä, sillä sisäinen valvonta on laaja kokonaisuus, jota toteutetaan ilmoitusvelvollisen organisaatiossa sen eri tasoilla ja eri toiminnoissa.² Vaatimustenmukaisuudesta vastaavalla henkilöllä on oma roolinsa sisäisessä valvonnassa, mutta viime kädessä sisäisestä valvonnasta vastaa ilmoitusvelvollisen johto.

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan olisi selkeämpää, jos rahanpesulaissa käytettäisiin nykyisen hieman tulkinnanvaraisen ilmauksen sijaan termiä vaatimuksenmukaisuudesta vastaava henkilö, joka on yleisesti käytetty käänös compliance officer -termistä.

Lisäksi tämä muutos poistaisi mahdollisuuden tulkita lakia niin, että sisäisen valvonnan järjestäminen olisi ehdollista. Vaikka vaatimustenmukaisuudesta vastaavan henkilön nimittämisen osalta on laissa haluttu jättää ilmoitusvelvolliselle harkintavaltaa, on tärkeää ymmärtää, että kaikilla ilmoitusvelvollisilla tulee olla valvonta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien vähentämiseksi ja tehokkaaksi hallitsemiseksi. Tämä velvollisuus valvonnan järjestämiseen on ilmaistu myös rahanpesulain 2 luvun 3 §:n 2 momentissa.

Tulevissa sääntelyhankkeissa olisi syytä muutoinkin selkeyttää 9 luvun 1 §:n rakennetta niin, että eri velvoitteet olisi selkeästi eriytetty pykälän eri momenteiksi tai tarvittaessa eri pykäliksi niin, että ne muodostaisivat loogisen kokonaisuuden, joka vastaa myös neljännen rahanpesudirektiivin mukaisia vaatimuksia.

Kirjeenvaihtajasuhteen määritelmään tekninen muutos

Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 18 kohdassa, jossa määritellään, mitä kirjeenvaihtajasuhteella tarkoitetaan, viitataan finanssilaitosten välisiin sekä luotto- ja finanssilaitosten välisiin suhteisiin. Rahanpesulain 3 luvun 12 §, joka koskee kirjeenvaihtajasuhteisiin liittyvää tehostettua tuntemisvelvollisuutta, käytetään kuitenkin rahoituslaitoksen termiä. Finanssivalvonta esittää terminologian yhtenäistämiseksi, että rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 18 kohdan viittaus finanssilaitokseen korvataan viittauksella rahoituslaitokseen. Rahoituslaitos on määritelty rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 16-kohdassa. Finanssilaitosta ei ole sen sijaan määritelty rahanpesulaissa.

Rahoituslaitoksen määritelmä rahanpesulaissa

² Sisäiseen valvontaan käsitteenä kuuluu mm. ns. ensimmäiseen puolustuslinjaan kuuluvissa liiketoimintayksiköissä tehtyjä kontroleja ja valvontatoimia, liiketoiminnoista riippumattomassa ja itsenäisessä toisessa puolustuslinjassa, johon kuuluvat tyypillisesti vaatimustenmukaisuuden hallinta (compliance-toiminto) ja riskienhallinta, toteutettuja valvontatoimia sekä kolmanteen puolustuslinjaan kuuluvan sisäisen tarkastuksen valvontatoimet.

21.3.2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 9/01.01.01/2022

Tulevissa sääntelyhankkeissa olisi syytä selkeyttää rahoituslaitoksen määritelmää rahanpesulaissa ja saattaa se vastaamaan paremmin neljännen rahanpesudirektiivin finanssilaitoksen määritelmää ainakin Finanssivalvonnan valvottavien osalta.

FINANSSIVALVONTA

Samu Kurri
osastopäällikkö

Jonna Ekström
johtava lakimies